

Saksframlegg

Dato Referanse Saksbehandlar
20.03.2024 23/57449- 11 Thomas Finnøy

Saksnr.	Utval	Møtedato
16/24	Vestlandsrådet	10.04.2024

Næringstrategien - forslag til spissing

Vestlandsrådet 10.04.2024 - sak 16/24

Behandling

16 voterande.

Vedtak:

Vestlandsrådet vedtek spissinga av Næringstrategien slik den var framlagt.

Innstilling:

Forslag til strategiske satsingsområder:

- Fornybar energi inklusive energibærere og infrastruktur.
- Reiseliv og mat med fokus på lokal produksjon.
- Havbaserte næringer – grønn skipsfart og sjømatnæringene.

Det gjennomføres to debattmøter i regi av Vestlandsrådet i 2024, foreløpige forslag:

- Energidebatt knyttet til ONS i Stavanger.
- Mat og Reiseliv settes på dagsorden i høstmøtet, møtested avklares.

Sammendrag

Administrasjonen ble bedt om å foreslå spissing av den vedtatte næringsstrategien for Vestlandsrådet. Strategien ble vedtatt i juni 2021 etter flere innspillsrunder som omfattet

politikere, næringsliv og administrasjon i de tre fylkene (sak 15.2021). Spissingen av strategien, som legges frem i denne saken, er resultat av drøftinger i rådet i juni 2023 og etterfølgende saksbehandling. Forslag til revidert strategi er vedlagt saken i sin helhet.

Bakgrunn

Vestlandsrådet sin næringsstrategi er en av to satsingsområder for Vestlandsrådet;

1. Verdiskaping og sysselsetting – som næringsstrategien skal påvirke og gi retning for.
2. Samferdsel og kommunikasjon

Administrasjonen ble AU sak 6/23 bedt om å lage en sak som spisser den vedtatte næringsstrategien for Vestlandsrådet. Strategien ble opprinnelig vedtatt i juni 2021 etter brei politisk og administrativ prosess i de tre fylkene. PwC hadde oppdraget med å føre både grunnlagsrapporten og selve strategien i pennen. PwC avsluttet oppdraget for tre år siden, mye er endret på de tre årene.

Den foreslåtte spissingen av strategien er et resultat av drøftinger i Vestlandsrådet i juni 2023 og i rådets konstituerende møte i Ålesund, januar 2024. Saken er skrevet i samarbeid mellom næringsavdelingene i de tre fylkene og har vært drøftet med de tre respektive «næringsjefene».

Det blir konkludert med at Vestlandet har noen klare fortrinn som bør tydeliggjøres i Vestlandsrådets strategi.

Saken omhandler:

- Forkorting og forenkling av teksten i eksisterende strategi.
- Prioritere satsinger og strategier basert på tema der Vestlandet har fortrinn.
- Synliggjøre Vestlandsrådet sine virkemiddel for konkrete resultat.
- Forslag til handlinger i gjeldende valgperiode.

Politiske vedtak som forplikter den enkelte fylkeskommune vil kreve politisk behandling i de respektive fylkestingene. Tiltak som foreslås i Vestlandsrådets næringsstrategi vil derfor ha karakter av politisk samordning og mobilisering, som også vil være viktig for å unngå overlapp med andre initiativer, arenaer, prosjekter og tiltak.

Vestlandsrådet sin næringsstrategi er et verktøy for å forstå og fremme næringslivets behov på Vestlandet.

Næringslivets har en sentral rolle i å fremme bærekraft og grønn omstilling på Vestlandet. Det trengs fokus på å fremme sirkulær økonomi ved effektivt å utnytte naturressurser og produkter i et kretsløp som minimerer tap av ressurser. Dette krever at bærekraft og sirkulærøkonomi er sentrale prioriteter i politiske beslutninger, virkemiddelapparatet, rammebetingelser, og støtteordninger.

Tilgang på fornybar eller «grønn» energi er en av de største flaskehalsene for ny grønn næringsutvikling på Vestlandet. De tre fylkene arbeider i dag tungt med dette tema for å finne løsninger. Det er et mål å fremme de felles fornybarsatsingene som er vedtatt i de tre fylkene. Flere spennende energiformer er enten på trappene eller tema for forskning og utvikling. Bruk av naturgass til produksjon av hydrogen er en satsing der Vestlandet er i tet, og der aktiviteten allerede er under oppskalering. Tidevann, bølgekraft, termisk energi og kjernekraft er eksempel på energiformer der Vestlandet kan satse på kunnskapsutvikling omkring. Utviklingen av grønn hydrogenproduksjon er avhengig av overskudd av fornybar elektrisitet, det arbeidet er i gang i alle tre fylkene.

Å legge til rette for å skaffe nok arbeidskraft med rett kompetanse er et ansvar som delvis ligger i fylkeskommunens satsing på videregående opplæring. Ifølge Perspektivmeldingen (Meld. St. 14 (2020–2021) Perspektivmeldingen 2021) er det behov for at mer enn en tredel av de unge må jobbe i helsesektoren, noe som betyr at øvrig kompetanse i Norge må benyttes på en smart måte.

Vestlandet kan levere teknologi for å sikre grønn skipsfart. For hurtigbåter, ferger og annen skipsfart finnes det flere lav- og nullutslippsløsninger. Her er fylkeskommunene, rederiene og leverandørindustrien fremoverlente. Fylkeskommunens ansvar som «krevende kunde» har vært og bør være en driver for implementering av utslippsfrie løsninger.

Reiselivsnæringen på Vestlandet er en av landsdelens viktigste fremtidsnæringer, som bidrar til verdiskaping, arbeidsplasser og stedsutvikling over hele regionen. Den har et stort potensial for vekst, da internasjonale kommersielle gjestedøgn har økt fra 2 millioner til 3,2 millioner i perioden 2000 til 2018. Det forventes en global vekst i reiselivet på nærmere 60 % frem til 2030. Verdiskapingen og sysselsettingseffekten fra reiselivsnæringen på Vestlandet er betydelig. Ifølge en analyse fra 2022 økte reiselivets verdiskaping på Vestlandet med 1,8 milliarder kroner fra 2019 til 2022, og nådde 21,14 milliarder kroner. Dette utgjorde 16 prosent av den totale verdiskapingen fra reiselivsnæringen i Norge. («Veikart for Reiselivsnæringen» regjeringen.no).

Reiselivsnæringen sysselsetter også mange mennesker på Vestlandet, både direkte og indirekte. I 2019 var det anslått at reiselivsnæringen bidro til 29 000 årsverk på Vestlandet, hvorav 17 000 var direkte sysselsatte i reiselivsbedrifter. Dette utgjorde 8,5 prosent av den totale sysselsettingen i Vestlandet. Reiselivsnæringen har dermed en stor betydning for økonomien og arbeidsmarkedet på Vestlandet. («Verdiskaping i reiselivsnæringen i Norge – utvikling og fremtidspotensial» - Menon Economics)

Vurderinger

Det er lagt til grunn i saken at PwC sin opprinnelige strategi skal forkortes og forenkles. Fylkeskommunedirektøren har lagt til grunn at det ikke skal gjøres et nytt utredningsarbeid.

Valget av strategiske satsinger er basert på de fortrinnene Vestlandet har for næringsvekst og tar hensyn til at rådet har begrenset makt over næringene og at ressurstilgangen er liten.

Energisektoren, overgangen til grønn energi, utvikling av det sjøbaserte næringslivet og reiseliv er valgt som satsingsområder for strategien. Dette er næringer hvor Vestlandet har sterke tradisjoner og næringene fortsatt står sterkt i internasjonalt perspektiv. Det er stor eksport og verdiskaping innen næringene og det er svært mange sysselsatte som i hovedsak bor på Vestlandet.

Når fylkeskommunedirektøren foreslår reiseliv og mat som satsinger er det på bakgrunn av næringenes betydning for bosetting og trivsel på Vestlandet. Ved å prioritere disse næringene kan fylkeskommunene styrke samholdet på tvers av fylkene. Mange av de utfordringene små aktører har er like for hele Vestlandet og det kan være smart å samarbeide om kartlegging og tiltak som løfter næringene.

Aktuelle aktiviteter i valgperioden 2023-2027

- Påvirke sentrale beslutningstakere gjennom å utøve lobbyvirksomhet som fremmer felles budskap.
- Utvikle og koordinere samhandlingsplattformer.
- Etablere påvirkningsprosjekt for å sikre oppskalering av produksjon av "blått hydrogen" på Vestlandet.
- Kartlegge ferdig tilrettelagte industri- og næringsareal på Vestlandet som tjeneste for næringslivet.
- Påvirke utbygging av nettkapasitet (kraft), redusere behandlingstid for nye konsesjoner, og sikre datakommunikasjonskapasitet på Vestlandet.
- Øke deltakelsen fra Vestlandet i offentlige utvalg.

Konklusjon

Det foreslås følgende spissing av næringsstrategien for Vestlandsrådet:

- Fornybar energi inklusive energibærere og infrastruktur
- Reiseliv og mat med fokus på lokal produksjon.
- Havbaserte næringer – grønn skipsfart og sjømatnæringene

Det gjennomføres to debattmøter i regi av Vestlandsrådet i 2024, foreløpige forslag:

- Energidebatt knyttet til ONS i Stavanger .
- Mat og Reiseliv settes på dagsorden i høstmøtet, møtested avklares.

Toril Hovdenak
fylkeskommunedirektør

Vedlegg

Ny næringsstrategi for Vestlandsrådet

Næringsstrategi-for-Vestlandet-210628-FINAL-16